
JAARPLAN LAUWERSMEER 2021

Stuurgroep Lauwersmeer: *provincie Fryslân, provincie Groningen, gemeente Noard-East Fryslân, gemeente Het Hogeland en Staatsbosbeheer.*

Datum: 18 maart 2021

INHOUD

- 1. Inleiding**
- 2. Majeure projecten Lauwersmeergebied**
- 3. Projecten Stuurgroep Lauwersmeer**
- 4. Voorlichting & Educatie Staatsbosbeheer en IVN 2021**
- 5. Inzet Procesmiddelen Lauwersmeer 2021**

1. Inleiding

Ieder jaar stelt de Stuurgroep Lauwersmeer een jaarplan op voor het Lauwersmeergebied. De vier Lauwersmeeroverheden (provincies Fryslân en Groningen, gemeenten Noard-East Fryslân en Het Hogeland) hebben voor de periode 2020-2023 procesmiddelen beschikbaar gesteld. Het gaat om een bedrag per partner van € 50.000 per jaar, dus in totaal € 200.000,- per jaar. Met deze gezamenlijke inzet creëren we niet alleen een mooie (financiële) multiplier, maar is ook de basis gelegd voor een voortzetting van een concrete en enthousiaste bestuurlijke samenwerking in het Lauwersmeergebied!

Het Jaarplan Lauwersmeer 2021 omvat een beschrijving van de majeure projecten zoals de ontwikkeling van het Wereld Erfgoed Centrum in Lauwersoog en de dijkversterking van de Lauwersmeerdijk tussen Lauwersoog en Vierhuizen. Ook worden de eigen projecten van de Stuurgroep Lauwersmeer, zoals het 'Rondje Lauwersmeer', toegelicht. Staatsbosbeheer en IVN zijn belangrijke partners waar we mee samenwerken, ook hun activiteiten voor 2021 zijn opgenomen, evenals de besteding van de procesmiddelen van € 200.000,-. Daarnaast kan de Stuurgroep in de loop van het jaar nog haar bijdrage leveren aan mogelijke nieuwe initiatieven.

2. Majeure projecten in het Lauwersmeergebied

Een of meerdere stuurgroepbestuurders zijn direct vertegenwoordigd in de voorbereiding van de majeure projecten in het Lauwersmeergebied. Tijdens de overleggen van de Stuurgroep wordt de voortgang van de majeure projecten op gebiedsniveau besproken. Het gaat hier om de volgende projecten:

Werelderfgoed centrum Waddenzee (WEC) in Lauwersoog

Het WEC wordt een nieuwe bestemming voor bezoek aan het UNESCO Werelderfgoed Waddenzee. Het wordt een duurzaam en iconisch gebouw in de haven van Lauwersoog.

Het bestemmingsplan is inmiddels vastgesteld en een aantal organisaties heeft er beroep tegen ingediend. Er is vervolgens een nieuw ontwerp van het gebouw gemaakt met een lagere bouwhoogte. De financiering is nog niet rond, maar verschillende partijen werken daar op dit moment aan. Het is dan ook de bedoeling dit jaar te starten met de bouw en naar verwachting wordt het WEC in 2023 geopend.

Wereld Erfgoed Centrum Waddenzee

Dijkversterking Lauwersmeerdijk- Vierhuizergat en koppelprojecten

Tussen Lauwersoog en de Westpolder ligt de Groningse Lauwersmeerdijk. De dijk voldoet niet meer aan de huidige eisen van veiligheid. Daarom wordt de dijk versterkt. Medio 2020 is de planuitwerkingsfase gestart voor de dijkversterking. De uitvoering is gepland van 2023 t/m 2025. De bijdrage van het Waddenfonds en financiering vanuit de provincie Groningen voor de koppelprojecten (zoet/zout overgang Marnerwaard, uitbreiding kwelder Westpolder, vismigratie) is akkoord.

Dijkversterking Lauwersmeerdijk-Vierhuizergat

Dijkversterking Cleveringsluizen - natuurgebied de Peazemerlannen en koppelkansen

Werkzaamheden worden uitgevoerd onder regie van Wetterskip Fryslân en zijn in juli 2019 gestart. De 4,4 km lange dijk tussen de Peazemerlannen en de Cleveringsluizen is niet veilig genoeg en wordt versterkt. De werkzaamheden worden naar verwachting in 2021 afgerond.

Verplaatsing gemaal HD Louwes en herstel Hunsingosluis

Voor Zoutkamp heeft het algemeen bestuur van het waterschap Noorderzijlvest besloten de voorkeursvariant, het verplaatsen van het gemaal naar de Hunsingosluis en het opwaarderen van deze sluis tot schutsluis, verder uit te werken. De planuitwerkingsfase is gestart. De subsidie van het Nationaal Programma Groningen (NPG) is toegekend en de Waddenfondssubsidie wordt aangevraagd. Uitvoering start eind 2022 t/m 2024.

HD Louwes gemaal en herstel Hunsingosluis

Beheerplan Natura 2000

De uitvoering loopt. In 2020 is de Rietproef officieel niet gestart vanwege de natte weersomstandigheden. In 2021 is de Rietproef wel gestart. Voorbereidingen voor de herinrichting van de Ezumakeeg-West zijn in 2020 getroffen, de uitvoering vindt plaats in de zomer van 2021.

3. Projecten Stuurgroep Lauwersmeer

De 'eigen' projecten van de Stuurgroep zijn opgenomen in deze paragraaf. Deze projecten worden in de overleggen van de Stuurgroep Lauwersmeer op projectniveau besproken.

Rondje Lauwersmeer 2014-2021

Het 'Rondje Lauwersmeer' omvat projecten die het Lauwersmeergebied beter beleefbaar maken voor bezoekers, met nieuwe voorzieningen zoals een fietspad, uitkijkpunten, duidelijke entrees voor het Nationaal Park Lauwersmeer en nieuwe informatiepanelen.

Waddentribune Hoek v/d Bant

De Waddentribune bij Hoek van de Bant met zicht op Werelderfgoed Waddenzee en de vogelkijkbank bij Zoutkamp 'Achter Diek' zijn gerealiseerd in 2020. Het fietspad bij de Zoutkamperplaat wordt vanaf 1 september 2021 aangelegd, dit geldt ook voor de uitkijktoren bij Kollumeroord. Begin dit jaar worden de nieuwe entrees voor het Nationaal Park Lauwersmeer geplaatst. De informatiepanelen over het Nationaal Park Lauwersmeer worden ook dit jaar vervangen.

Quick Wins Lauwersmeer

De Quick Wins Lauwersmeer is een subsidieregeling die kleinschalige activiteiten stimuleert in het Lauwersmeergebied. Het gaat om activiteiten die een aantoonbare versterking opleveren voor het Lauwersmeergebied op het gebied van recreatie, duurzaam toerisme, cultuur, natuurinclusieve landbouw en sport. Vorig jaar is subsidie verleend aan de Nachtwacht 360 in de Theaterkerk in Nes. Door corona zijn helaas alle activiteiten voor de 'Nacht van het Wad' niet doorgegaan. De expositie is wel geopend. En er is subsidie toegekend voor de film 'De terugkeer van de otter' van Hilco Jansma, die ook het Lauwersmeergebied mooi in beeld brengt.

Vogelkijkbank Zoutkamp

Nationale Parken Nieuwe Stijl

De provincie Fryslân heeft, namens de Stuurgroep Lauwersmeer, subsidie aangevraagd voor Nationale Parken Nieuwe Stijl. We hebben voor de aanvraag een projectplan ingediend 'Lauwersmeer hijst de zeilen', voor het Nationaal Park Lauwersmeer. De subsidieaanvraag is toegekend door LNV, in totaliteit is € 215.000,- aan subsidie toegekend, voor de komende jaren (2021 t/m 2023).

Cofinanciering voor deze subsidie is geregeld door inzet van procesmiddelen van de stuurgroep en uren *in kind* door Staatsbosbeheer en IVN.

Onderwerpen waar we, samen met stakeholders uit het gebied, mee aan de slag gaan in 2021 t/m 2023:

	2021	2022	2023
Identiteit en versterken duurzaam toerisme			
kwartiermaker			
gebiedsproces Lauwersmeer in je achtertuin			
ontwikkelen educatiestrategie			
verkenning centraal beheer en onderhoud			
verkenning samenwerking Wadden			
ontwikkelen programma vogeltrek			
gebiedsproces transitieopgaven			

Nationaal Park Lauwersmeer / Dark Sky Park

Sinds 2016 is het Nationaal Park Lauwersmeer een Dark Sky Park. Het is een gebied waar mensen de duisternis, die steeds zeldzamer wordt, kunnen beleven. En waar de duisternis behouden blijft. De Waddenfondssubsidie 'De donkerte van het Waddengebied' is afgelopen jaar toegekend aan verschillende organisaties. Activiteiten vanuit het Kapteyninstituut (Rijksuniversiteit Groningen) worden afgestemd en zijn opgenomen in het Jaarplan van IVN/SBB. Mede dankzij goede samenwerking met de stuurgroep organisaties heeft het

Kapteyninstituut het afgelopen jaar een sterrenwacht gebouwd bij het activiteitencentrum Lauwersnest. Hier vindt zowel onderzoek plaats als publieksactiviteiten, een heel bijzondere aanwinst voor het Dark Sky Park.

4. Voorlichting & Educatie Staatsbosbeheer en IVN 2021

In de afgelopen jaren hebben Staatsbosbeheer en IVN jaarlijks Activiteitenprogramma's Voorlichting & Educatie Lauwersmeer opgesteld voor het Nationaal Park. Dit programma vormt een integraal onderdeel van het Jaarplan Lauwersmeer. Samengevat worden in 2021 excursies en educatieve activiteiten georganiseerd in het Lauwersmeergebied. Ook zijn er in het programma een aantal investeringen opgenomen voor het activiteitencentrum Lauwersnest.

Sterrenwacht bij activiteitencentrum Lauwersnest

De aanleg van het speelbos/spelmoeras bij het activiteitencentrum Lauwersnest is geraamd op een bedrag van € 150.000,- excl. btw., waarbij het uitgangspunt is dat Staatsbosbeheer een deel van de werkzaamheden (met behulp van vrijwilligers) uitvoert. Vanuit de procesmiddelen wordt voor 2021 een bedrag van € 37.500,- beschikbaar gesteld voor uitvoering van het plan. Voor het volgende jaar (2022) wordt eenzelfde bedrag gereserveerd. De resterende financiering van € 75.000,- dient door aanvullende subsidie of crowdfunding geregeld te worden door Staatsbosbeheer.

Activiteitencentrum Lauwersnest

Het activiteitenprogramma Voorlichting en Educatie van Staatsbosbeheer en IVN wordt gefinancierd uit bestaande middelen van de provincie Groningen voor een bedrag van € 40.000,-. Het resterende bedrag van € 13.900,- wordt gefinancierd uit de procesmiddelen Lauwersmeer en zijn opgenomen in hoofdstuk 5. De activiteiten vanuit het Kapteyn Instituut worden gefinancierd met een subsidie van het Waddenfonds.

5. Inzet Procesmiddelen Lauwersmeer 2021

De provincies Fryslân en Groningen en de gemeenten Het Hogeland en Noardeast-Fryslân stellen t/m 2023 jaarlijks een gezamenlijk bedrag van € 200.000,- aan procesmiddelen beschikbaar. De besteding van deze middelen wordt in de Jaarplannen Lauwersmeer vastgelegd. Voor de subsidie Nationale Parken Nieuwe Stijl is een cofinanciering toegezegd vanuit de stuurgroep van € 175.900,-. Deze cofinanciering wordt verdeeld over de Jaarplannen 2021, 2022 en 2023. Als kasritme wordt aangehouden: in 2021 een bedrag van € 75.000,-, in 2022 een bedrag van € 75.000,- en in 2023 een bedrag van € 25.900,-. In totaliteit is dus een bedrag van € 200.000,- beschikbaar voor 2021. In onderstaande tabel zijn de verschillende onderwerpen opgenomen en de bedragen die positief besloten zijn via eerdere stuurgroepvergaderingen.

Procesmiddelen Lauwersmeer

Totaal budget 2021:	€ 200.000,-
Reeds toegezegde projecten/activiteiten in 2021:	€ 179.400,-
Resterende middelen 2021	€ 20.600,-

Procesmiddelen Stuurgroep Lauwersmeer 2021		
Activiteiten en projecten (in willekeurige volgorde)	Toelichting	Financiering procesmiddelen 2021
Quick Wins Lauwersmeer	In de stuurgroepvergadering van 5 februari 2021 is de aanvulling van het budget Quick Wins Lauwersmeer akkoord bevonden door de stuurgroep Lauwersmeer.	€ 10.000,-
Co-financiering NP Nieuwe Stijl	De cofinanciering voor Nationale Parken Nieuwe Stijl vanuit de stuurgroep gaat uit van een bedrag van € 75.000,- voor 2021. In de stuurgroep van 9 september 2020 is het besluit genomen voor cofinanciering.	€ 75.000,-
Voorlichting & Educatie (IVN en SBB)	IVN en Staatsbosbeheer hebben het jaarlijkse Activiteitenprogramma Voorlichting & Educatie 2021 opgesteld. Het programma richt zich met name op het Nationaal Park Lauwersmeer (incl. Dark Sky Park). In de stuurgroep van 3 december 2020 is positief besloten over het Jaarplan van IVN/SBB.	€ 13.900,- <i>Er wordt € 40.000,- uit krediet NP Lauwersmeer van de prov. Groningen betaald.</i>
Aanleg speelmoeras/speelbos bij Lauwersnest	Er is een ontwerp gemaakt voor het speelbos/speelmoeras bij het Lauwersnest. Het plan is geraamd op € 150.000,- excl. btw, waarbij Staatsbosbeheer een deel van de werkzaamheden (met vrijwilligers) kan uitvoeren. In de stuurgroep van 3 december 2020 is positief besloten over de bijdrage van de stuurgroep voor 2021 en 2022.	€ 37.500,-
Marketing & Promotie	De campagne in 2021 legt de focus op het vergroten van de herkenbaarheid van het Lauwersmeergebied. Er worden inspirerende onderwerpen uitgelicht en daarnaast worden folders in een universele huisstijl herdrukt. In de stuurgroep van 3 december 2020 is positief besloten over het vervolg van de marketingcampagne van Marketing Groningen.	€ 26.500,-

Voortzetting Havencoalitie Lauwersoog	De havencoalitie (vertegenwoordigd door Klaas Laansma en Philip Drontmann) is aanjager voor diverse onderwerpen die spelen in de haven van Lauwersoog. De coalitie houdt zich onder meer bezig met waterstof in schepen en tankinfrastructuur voor waterstof, uitwerking van plannen 'Natuur in de haven', warmte/koude uitwisseling visafslag en het WEC en havenslib als grondstof voor duurzame landbouw. In de stuurgroep vergadering van 5 februari 2021 is de bijdrage aan de havencoalitie akkoord bevonden.	€ 12.000,-
Sportevenementen	<p>Het Lauwersmeer heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een gebied dat ook sportief kan worden beleefd. Er worden inmiddels uiteenlopende sportevenementen georganiseerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lauwersmeer Marathon (is niet doorgaan in 2020, uitgesteld naar 2022). - Lauwersmeermars (gaat in 2020 niet door, is uitgesteld naar 2022) - Midzomernachtwandeling - Fietstoertocht Lauwersmeer - Kennedymars <p>In de Stuurgroep vergadering van 31 januari 2020 is positief besloten over het bedrag van € 7.500,-. Hiervan is € 5.000,- toegezegd aan de Lauwersmeer Marathon. De marathon ging echter niet door i.v.m. het Coronavirus in 2020 en wordt verschoven naar 2022, dat betekent dat € 5.000,- ten laste komt van het jaarplan in 2022. Openstaand is nog een bedrag van € 2.500,- voor andere sportevenementen in het Lauwersmeergebied voor 2021.</p>	€ 2.500,- (openstaand)
Excursie Lauwersmeer 2020 voor Raads- en Statenleden	In 2018 en 2019 is een excursie georganiseerd. In 2019 is toegezegd dat er ook in 2021 weer een excursie georganiseerd wordt, het is een goede manier om kennis te maken met het gebied.	€ 2.000